

ΕΥΧΗ ΑΓΙΟΥ ΕΦΡΑΙΜ ΤΟΥ ΣΥΡΟΥ

**Απομαγνητοφωνημένη ομιλία μακαριστού αρχιμανδρίτου Αθανασίου Μυτιληναίου
με θέμα: «ΠΕΡΙ ΤΑΠΕΙΝΟΦΡΟΣΥΝΗΣ»**

[εκφωνήθηκε κατά τους Β΄ Χαιρετισμούς, στις 28-3-1986]

Μια δευτέρα αρετή, αγαπητοί μου, μετά από τη σωφροσύνη, που γίνεται αίτημα εις την γνωστήν μικράν ευχή του αγίου Εφραίμ του Σύρου, είναι η ταπεινοφροσύνη. Λέγει ο άγιος πατήρ: *«Κύριε καὶ Δέσποτα τῆς ζωῆς μου, πνεῦμα ἀργίας, περιεργείας, φιλαρχίας καὶ ἀργολογίας μή μοι δῶς. Πνεῦμα δὲ σωφροσύνης, ταπεινοφροσύνης, ὑπομονῆς καὶ ἀγάπης, χάρισαί μοι τῷ σῶ δούλῳ. Ναί, Κύριε Βασιλεῦ, δώρησαί μοι τοῦ ὁρᾶν τὰ ἐμὰ πταίσματα, καὶ μὴ κατακρίνειν τὸν ἀδελφόν μου, ὅτι εὐλογητὸς εἶ, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν».*

Ἐτσι, αγαπητοί μου, στη σειρά ἔχομε να αναλύσομε με τη βοήθεια του Θεού, την πολυπόθητον αρετήν της ταπεινοφροσύνης. Τι να πούμε γι' αυτήν την αρετή; Τι άλλο; Από τα λόγια εκείνα του αγίου Ισαάκ του Σύρου που λέγει: *«Θέλω, να ανοίξω το στόμα μου, αδελφοί, και να λαλήσω για την υψηλή υπόθεση της ταπεινοφροσύνης. Αλλά γεμίζω από φόβο, όπως γεμίζει εκείνος που γνωρίζει ότι πρόκειται να μιλήσει για τον Θεό με τη δική του σκέψη. Κι αυτό γιατί η ταπείνωση είναι στολή του Θεού. Γιατί ο Λόγος που ενηθρώπησε, αυτήν ενεδύθη και μ' αυτήν μας μίλησε. Κι όποιος την ντύνεται αυτή την στολή, αληθινά εξομοιώνεται με Εκείνον που κατέβη από το ύψος Του και κάλυψε την αρετήν της μεγαλοσύνης Του και σκέπασε την δόξα Του με την ταπεινοφροσύνη».*

Ἐτσι, αγαπητοί, η ταπείνωση είναι ένας θησαυρός, όπως λέγει ο άγιος Ιωάννης της Κλίμακος. Ἐνας θησαυρός κλειδωμένος. Με εντελώς άγνωστη γεύση. Μόνο μια επιγραφή υπάρχει απέξω, λέγει ο άγιος Πατήρ, που γράφει: *«Ἡ αγία ταπείνωση».* Αλλά κι αυτή, όμως, μένει ακατανόητος και δεν μπορούμε να συλλάβουμε το περιεχόμενο αυτού του κλειδωμένου θησαυρού. Γι' αυτό λέγει ο άγιος Πατήρ: *«Ταπείνωση ἐστὶν ἀνώνυμος χάρις ψυχῆς, μόνης ἐνώνυμος τοῖς πείραν εἰληφόσιν, ἄφραστος πλοῦτος, Θεοῦ ὀνομασία καὶ χορηγία».* Τι είναι ταπείνωση; *«Εἶναι»*, λέει, *«μία χάρις της ψυχῆς που δεν ἔχει ὄνομα, παρά μόνο σε εκείνους που ἔχουν πάρει πείρα, γεύση, αυτής της αρετῆς, αυτής είναι ἐπώνυμος, ἔχει*

όνομα. Είναι ένας ανείπωτος πλούτος. Είναι μια ονομασία του Θεού. Είναι μία χορηγία, μία δωρεά του Θεού». Και τούτο, όπως συνεχίζει ο άγιος πατήρ και λέγει, «γιατί ο Ίδιος ο Χριστός μάς λέγει: "Μάθετε, όχι από άγγελο, όχι από άνθρωπο, όχι από βιβλία, αλλά από μένα, δηλαδή από την ενοίκησή μου και την έλλαμψή μου και την ενέργειά μου μέσα σας- ότι *πρῶος εἰμὶ καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ καὶ τῷ λογισμῷ καὶ τῷ φρονήματι. Και θα βρείτε ανάπαυση από πολέμους και αγώνες και ανακούφιση από λογισμούς στις ψυχές σας*».

Έτσι, αγαπητοί μου, όταν ο Κύριος μάς λέγει να μάθουμε από Εκείνον την ταπείνωση, μας κάνει, για δεύτερη φορά, το ίδιο μάθημα. Ναι. Την πρώτη φορά το μάθημα μάς το 'δωσε μέσα εις τον Παράδεισον, εις τους Πρωτοπλάστους. Την δεύτερη φορά, δείχνοντας σε μας την Ενανθρώπησή Του. Την πρώτη φορά εδόθη στους Πρωτοπλάστους η εντολή της πίστεως και της υπακοής. Να μην δοκιμάσουν τον καρπόν. Αλλά για να πραγματωθεί η πίστις και η υπακοή στο θέλημα του Θεού, έπρεπε πίσω από αυτές τις δυο αρετές να υπάρχει η ταπείνωση. Και επειδή ακριβώς εις τους πρωτοπλάστους δεν υπήρχε η ταπείνωση, γι' αυτό ακριβώς και ξέπεσαν οι πρωτόπλαστοι. Και όλο το ανθρώπινο γένος στο δικό τους το πρόσωπο. Δηλαδή, τι έπρεπε να υπάρχει εις τον Αδάμ; Μια βαθιά επίγνωσις του τι ήτο ο Αδάμ και τι ο Θεός. Τι είναι ο Θεός και τι είμαι εγώ ο άνθρωπος. Τι ζητάει ο Θεός από μένα και τι οφείλω εγώ, σαν άνθρωπος, εις τον Θεόν. Αυτό όφειλε να γνωρίζει ο Αδάμ.

Γι' αυτό γράφει ο αββάς Δωρόθεος: «*Εξ αρχῆς εἰ ἐταπεινώθη* -δηλαδή ο Αδάμ-, *οὐκ εἶχεν ἐκπεσεῖν*». «*Εάν από την αρχή ο Αδάμ είχε ταπεινωθεί, δεν υπήρχε λόγος να πέσει, δεν υπήρχε ο κίνδυνος να πέσει*». Και συνεπώς, για τον καθένα μας θα λέγαμε, και όπως λέγει πάλι ο ίδιος πατήρ: «*Δίχα ταπεινώσεως οὐ δύναται ὑποταγῆναι ταῖς ἐντολαῖς, οὐδὲ ἐλθεῖν εἰς τι ποτὲ ἀγαθόν*». «*Χωρίς την ταπείνωση, δεν μπορεί κανείς να πραγματοποιήσει τις εντολές του Θεού. Δεν μπορεί να έλθει ποτέ εις την πραγμάτωσιν του αγαθού, εάν δεν υποταγεί δια της ταπεινώσεως στις εντολές του Θεού*».

Αλλά και δεύτερη φορά μας έδωσε, ο Θεός, ο Χριστός, αγαπητοί μου, το μάθημα της ταπεινώσεως. Και μας το 'δωσε με την αγία Του Σάρκωση. Μας έδειξε ότι «*ἐκένωσεν ἑαυτὸν μορφὴν δούλου λαβών*». Ότι «*εκένωσε τον εαυτόν Του, άδειασε -δηλαδή κάλυψε- τον εαυτόν Του από την θεία δόξα και ενεφανίσθη με την δική μας, την δουλικήν μορφήν*».

Ποιος; Αυτός ο άπειρος Λόγος του Θεού. Και συνεπώς, πόσο περισσότερο εμείς, οι δούλοι, φύσει-θέσει, ως κτίσματα, οφείλομε εις τον Θεόν να ταπεινούμεθα απέναντί Του. Γι' αυτό, λοιπόν, αγαπητοί μου, η ταπείνωση είναι ένα μάθημα. Ένα μάθημα που μας το διδάσκει Αυτός ο Ίδιος ο Λόγος, έργα των χειρών του Οποίου είμεθα. Εκείνος μας κατεσκεύασε, Εκείνος αναλαμβάνει και να μας διδάξει. Και μας λέγει: *«Μάθετε απ' εμού. Εγώ είμαι το υπόδειγμά σας. Από μένα θα μάθετε. Όχι από το στόμα μου, αλλά από την παρουσία μου. Όχι ό,τι θα σας πω, αλλά αυτό που είμαι Εγώ».* Δηλαδή, πέρα από τους λόγους, αυτή η ίδια η Ενανθρώπιση, που είναι η ταπείνωση του Θεού Λόγου που ήρθε ανάμεσά μας.

Η ουσία, αγαπητοί μου, της ταπεινώσεως, δεν είναι τι άλλο παρά η συναποδοχή του Θεού «Εγώ» μετά του ανθρωπίνου «εγώ». Να δεχθώ, εγώ, τον Θεόν. Το δικό μου «εγώ» να αποδεχθεί το θείο «Εγώ». Και μάλιστα το δικό μου «εγώ» να το υποτάξω κάτω από το θείο «εγώ». Είναι η αναγνώριση της θείας αυθεντίας, η οποία εξαφανίζει την ανθρωπινή αυτονομία. Όταν εγώ αναγνωρίσω τον Θεόν ως αυθεντία, παύω πλέον να μένω αυτόνομος. Όταν δεν αναγνωρίσω την θείαν αυθεντίαν, τότε αμέσως μέσα μου γεννιέται η αυτονομία. Το αίτημα της αυτονομίας. Είμαι ελεύθερος, να κάνω ό,τι θέλω. Δηλαδή όχι ακριβώς ελεύθερος, έκανα κατάχρηση της λέξεως και την προσέβαλα: είμαι ασύδοτος, είμαι ασύδοτος!

Στην εποχή μας, με την απόρριψη δήθεν του κάθε κατεστημένου, στην πραγματικότητα απορρίπτεται η αυθεντία Αυτού του Θεού. Στο βάθος ζητάμε να απορρίψουμε την αυθεντία του Θεού! Διότι ο σεβασμός στους γονείς μας, τι άλλο είναι παρά ένας τύπος υποταγής μας στο θέλημα του ουρανίου Πατρός. Ο σεβασμός στους διδασκάλους μας, τι άλλο είναι παρά ένας τύπος υποταγής μας εις τον ουράνιον Διδάσκαλον. Εάν τους γονιούς μου δεν σέβομαι, θα σεβαστώ τον Θεόν Πατέρα; Εάν τους διδασκάλους μου απορρίπτω, θα δεχτώ τον Χριστόν ως Διδάσκαλον; Πίσω, λοιπόν, από την απόρριψη του λεγομένου δήθεν «κατεστημένου», ζητάει ο σύγχρονος άνθρωπος να απορρίψει την αυθεντία του Θεού. Και συνεπώς να έχομε επανάληψη του προπατορικού αμαρτήματος, που σημαίνει ολοφάνερα την απουσία της ταπεινοφροσύνης.

Αγαπητοί μου, πρέπει το «εγώ» το ανθρώπινο να πεθάνει, καλύτερα: να πεθαίνει, να πεθαίνει διαρκώς. Αυτό ο άνθρωπος το φοβείται. Γιατί πιστεύει ότι θα εξαφανιστεί η προσωπικότητά του. Όμως, στην πραγματικότητα, όταν ο άνθρωπος νεκρώνει το ίδιο «εγώ», και το υποτάσσει κάτω από το θείον «Εγώ», την θείαν αυθεντία, τότε δεν έχουμε εξαφάνιση, έχουμε ανάδειξη και αυτό φαίνεται ανάγλυφα σε όλους τους αγίους. Οι άγιοι ενέκρωσαν τον εγωισμό τους, ενέκρωσαν το «εγώ» τους και ανεδείχθη το πρόσωπό τους, η προσωπικότητά τους. Θα λέγαμε, καταδύεται το ανθρώπινον «εγώ», εις αυτό το μηδέν της νεκρώσεως και αναδύεται εις την πραγματικότητα της ζωής. Όταν ο άνθρωπος βυθίζεται εις την ταπείνωση, τότε αποκτά όραση του αληθινού εαυτού του. Τότε μόνο μπορεί να βλέπει αληθινά και πραγματικά ποιος είναι.

Γι' αυτό λέγει ο αββάς Ησαΐας: *«Ὁ τὴν ταπείνωσιν κτησάμενος ἀποκαλύπτει αὐτῷ ὁ Θεὸς τὰς ἀμαρτίας αὐτοῦ»*. *«Εκείνος ο οποίος απέκτησε την ταπείνωσιν, τότε του αποκαλύπτει ο Θεός τον πραγματικό του εαυτόν, ποιος είναι»*. Ενώ αντιθέτως, όπως λέγει ο ίδιος άγιος πατήρ: *«Ὁ μὴ γινώσκων τὴν ἑαυτοῦ ἀσθένειαν, ἐλλείπει ἐκ τῆς ταπεινώσεως»*. *«Αυτός που δεν γνωρίζει την ασθένειά του, δηλαδή τις αμαρτίες του, αυτός είναι έξω από τον χώρο της ταπεινώσεως»*.

Πρέπει ακόμη να προσέξομε κάτι. Ότι η αρετή της ταπεινώσεως δεν πρέπει να είναι εκλεκτική στην ανθρώπινη συμπεριφορά και εις την ανθρωπίνη βίωση, αλλά συνεκτική. Να συνδέεται, δηλαδή, με κάθε αρετή και με όλες τις πτυχές του ανθρωπίνου βίου. Έτσι, η αγάπη, επί παραδείγματι, πρέπει να κινείται μέσα εις τον χώρο της ταπεινώσεως. Γιατί εάν δεν κινείται μέσα εις τον χώρο της ταπεινώσεως, τότε δεν θα είναι αγάπη γνησία. Είναι κι ένας άλλος συνυπάρχων χώρος, που δεν είναι της ώρας να αναλύσομε, είναι ο χώρος της διακρίσεως. Μέσα εις τον χώρο της ταπεινώσεως και της διακρίσεως κινείται η αρετή της αγάπης. Μέσα εις τον χώρο της ταπεινώσεως και της διακρίσεως, αλλά δεν επαναλαμβάνω την διάκριση γιατί δεν είναι θέμα μας, κινείται και η ελεημοσύνη. Εάν δεν έχω ταπείνωση, τότε και η ελεημοσύνη μου δεν είναι παρά μία επίδειξις. Η εγκράτεια, πρέπει να ευρίσκεται μέσα εις τον χώρο της ταπεινώσεως, διότι αλλιώςτικα είναι μία ιδιοτροπία μου να θέλω να μένω εγκρατής και μία κενοδοξία μου. Το ίδιο και η προσευχή.

Εάν η προσευχή δεν είναι μέσα εις τον χώρον της ταπεινώσεως, τότε αντιλαμβάνεσθε δεν είναι παρά μόνο ένας κομπασμός, ένας φαρισαϊσμός. Και η υπομονή· και η ανοχή· και η χρηστότης, δηλαδή το να είμαι χρήσιμος άνθρωπος, άνθρωπος ωφέλιμος, πρέπει να είναι και αυτή εις τον χώρον της ταπεινώσεως· η εργατικότης· κ.ο.κ. Όλες οι αρετές πρέπει να συνδέονται με την ταπείνωσιν.

Ακόμα η ταπείνωσις πρέπει να καλύπτει όλα τα μέρη της ψυχής. Πρώτα πρώτα την διάνοιαν. Να έχω την λεγομένην ταπείνωσιν της διανοίας. Και η ταπείνωσις της διανοίας εκφράζεται και εκδηλούται πρώτον, ως απουσία του ορθολογισμού· ο ταπεινός δεν ορθολογίζει. Δεν προβάλλει την αντίσταση του νου στο θαύμα του Θεού, στην παρουσία του Θεού, στην αγάπη του Θεού. Ο ορθολογισμός είναι μία αρρώστια· είναι μια αρρώστια του νου που τον κατατρώνει. Γι' αυτό χρειάζεται να ταπεινωθεί η διάνοια, ο νους.

Ακόμα, ταπείνωσις της διανοίας είναι και η απλότης. Η απλότης, που δεν ζητάει περιπλόκους συλλογισμούς ή να προσφέρει, ή να κατανοήσει. Αυτή η αγία απλότης είναι μόνο γνωστή ως γεύσις και πηγή πολλής χαράς μόνο σε εκείνον που την έχει. Και εκείνοι που βλέπουν αυτήν την απλότητα του νου, μπορούν να αισθάνονται ότι κάτι θαυμάσιο υπάρχει εδώ. Αλλά σε όλη της την γεύση, αυτήν την απλότητα, δεν μπορούν να έχουν γνώση. Διότι μόνο όταν κανείς μπαίνει μέσα εις την περιοχή της κάθε αρετής, του κάθε καρπού του Αγίου Πνεύματος, τότε μόνο έχει μία καλύτερα και καλύτερα γνώση.

Ακόμα, χρειάζεται η ταπείνωσις της καρδιάς. Εννοούμε την έδρα του συναισθήματος. Κι αυτό δεν είναι τι άλλο παρά όταν ο άνθρωπος αγαπά να έχει κοινωνία. Με ολόκληρην την κτίσιν. Δεν περιφρονεί τίποτα. Πολύ παραπάνω, δεν περιφρονεί κανέναν άνθρωπο. Δεν κάνει διακρίσεις χρώματος - οι διαβόητες φυλετικές, φερειπείν, διακρίσεις... Ξέρετε τι είναι η παρουσία φυλετικών διακρίσεων; Παρουσία υπερηφανείας. Τι θα πει «Σε ξεχωρίζω γιατί είσαι μαύρος. Γιατί είσαι κίτρινος...». Τι θα πει αυτό; Τι θα πει αυτό; Είναι υπερηφάνεια.

Ακόμα, είναι το να αγαπώ όλους τους ανθρώπους. Να τους καταδέχομαι όλους, σε οποιαδήποτε- αν υποτεθεί ότι υπάρχουν κοινωνικές τάξεις-, να τους αποδέχομαι. Φτωχός είναι ο άλλος ή πλούσιος. Μορφωμένος ή όχι μορφωμένος. Μικρός ή μεγάλος.

Εύσημος ή περιφρονημένος. Ό,τι και να είναι, η ταπείνωση της καρδιάς αποδέχεται κάθε άνθρωπον. Ταπείνωση της καρδιάς είναι η κοινωνία με όλον τον κτιστόν κόσμο, προπαντός όπως σας είπα με τους ανθρώπους.

Ακόμα είναι η ταπείνωση της βουλήσεως, της θελήσεως. Έχει ανάγκη και αυτή να εξαγιαστεί. Και εκφράζεται η ταπείνωση της βουλήσεως με την διακονία. Να μάθουμε να υπηρετούμε. Αυτό που είπε ο Κύριος: *«Δεν ήλθα ανάμεσά σας σαν αφεντικό, αλλ' ήλθα ως ο διακονών. Οὐκ ἤλθον διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι»*. *«Δεν ήλθα να διακονηθῶ, ἀλλά να διακονήσω, να υπηρετήσω»*. Όταν υπηρετώ, να πω μια ωραία έκφραση της αρχαίας Εκκλησίας, αγιογραφική, που τότε γιατί δεν είχαν παπούτσια, και τα παπούτσια ήταν ατελή και οι δρόμοι σκονισμένοι, «εάν νίπτει κανείς πόδας αγίων». Ήταν συνήθεια, όταν εισέρχεται κανείς μέσα σε ένα σπίτι, να του πλένουν τα πόδια, τα σκονισμένα, βεβαίως, από τον δρόμον. Βέβαια τα έπλεναν οι δούλοι- εάν το σπίτι ήταν πλούσιο και διέθετε δούλους- αλλά θα έπλενε τα πόδια ο νοικοκύρης ή η νοικοκυρά του σπιτιού, αν ήσαν φτωχοί άνθρωποι. Ήταν το πρώτο δείγμα φιλοφρονήσεως και φιλοξενίας. Αυτό μεταφορικά σημαίνει -νίπτω πόδας αγίων- που λέγει ο Απόστολος Παύλος, υπηρετώ· υπηρετώ τους άλλους ανθρώπους, έστω και στις πιο χαμηλές τους ανάγκες.

Ακόμη, η ταπείνωση αυτή επεκτείνεται και εις αυτό το σώμα. Και στο σώμα επεκτείνεται όταν εξορίζεται η αλαζονεία του βίου: το πώς θα ντυθῶ, το πώς θα κατοικήσω, πού θα κατοικήσω και το πώς θα μετακινούμαι. Τι μέσα μεταφορικά έχω. Όταν αυτά είναι απλά, ή όταν δεν είναι απλά· κι εκεί φαίνεται η ταπείνωση. Όπως και η νηστεία. Η νηστεία είναι μια μορφή ταπεινώσεως του σώματος.

Αγαπητοί μου. Εκείνο που ανήκει τον δρόμο προς την αρετή της ταπεινώσεως είναι οι πειρασμοί. Μην φοβούμεθα τους πειρασμούς. Η οδός που ανοίγεται πάντα προς την ταπείνωση είναι οι πειρασμοί· τον οποίον δρόμον ανοίγει Αυτός ο Θεός, πολλές φορές, είτε κατ' ευδοκίαν είτε κατά παραχώρησιν. Ουδέποτε ένας πειρασμός έρχεται εάν δεν θέλει ο Θεός ή δεν παραχωρήσει ο Θεός. Αλλά οι πειρασμοί αυτοί οδηγούν στο να χαλκευτεί η αρετή της ταπεινοφροσύνης. Λέει ο άγιος Ισαάκ ο Σύρος: *«Οὐ διορθοῦται τις τὸ ἔργον αὐτοῦ ἄνευ ταπεινώσεως καὶ οὐ παιδεύεται (:Δεν παιδαγωγείται) ἢ μὴ διὰ*

πειρασμῶν καὶ ἄνευ παιδείας τὴν ταπείνωσιν οὐ καταλαμβάνει (:χωρὶς παιδαγωγία που ἔρχεται ἀπὸ τους πειρασμούς δεν μπορεῖ να κατακτήσει και να αποκτήσει την ταπείνωσιν)».

Ἡ ταπείνωσις, ἡ ἀγία ταπείνωσις, ἔχει μια ποικίλη γεύση, ὅπως λέει ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος, ἐνῶ εἶναι πάντα ἡ ἴδια. Προσέξτε, ἔχει μια ποικίλη γεύση, ἐνῶ εἶναι πάντα ἡ ἴδια. Ἀλλιῶς τὴν νιώθει ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος εἶναι μέσα στον χειμῶνα τῶν παθῶν· ἢ καλύτερα να σας διαβάσω σε μία ἀπόδοση: *«Διαφορετικὴ εἶναι ἡ ὄψις που παρουσιάζει ἡ οσία, αὐτὴ, ἀμπελος- ἡ ταπεινοφροσύνη- ὅταν ἀκόμα επικρατεῖ ὁ χειμῶνας τῶν παθῶν. Καὶ διαφορετικὴ ὅταν πλέον ἔρθει ἡ ἀνοιξίς τῶν καρπῶν. Καὶ διαφορετικὴ ὅταν φτάσει τὸ θέρος τῶν ἀρετῶν. Ὅταν ἀρχίσει να ἀνθίζει, αἰσθανόμεσθε πάραυτα κόπωση καὶ μίσος πρὸς κάθε ἀνθρώπινη δόξα καὶ ἐπαινο, ἐνῶ συγχρόνως εξορίζομε ἀπὸ μέσα μας τὸν θυμὸ καὶ τὴν ὀργή. Προχωρώντας στο θέρος τῶν ἀρετῶν, κάθε καλὸ που ἐκτελούμε τὸ θεωροῦμε σαν τίποτα ἢ σαν βδέλυγμα. Λέμε: "Τιποτένιο πράγμα αὐτὸ που ἔκανα". Κάθε ἡμέρα που περνά, αἰσθανόμεθα να αὐξάνει τὸ φορτίο τῶν ἀμαρτιῶν μας, ὄχι τι ἄλλο, γιατί βλέπομε καλύτερα τὴν ψυχὴ μας καὶ στις πιο λεπτές πτυχές τῆς. Τὸ πλῆθος τῶν χαρισμάτων που μας δίδει ὁ Θεὸς τὸ αἰσθανόμεθα σαν αἰτία μεγαλυτέρας τιμωρίας, γιατί δεν μας ἀξίζει: "Κύριε, μου δίνεις αὐτὸ, μου δίνεις ἐκεῖνο. Ω, βασανίζομαι. Γιατί με τιμωρεῖς. Σε μένα μου δίνεις; Δεν ἀξίζω...". Εἶναι τὸ θέρος τῶν ἀρετῶν».*

Ἀκόμα ὁ ταπεινὸς ἄνθρωπος, κατὰ τὸν ἅγιο Ἰωάννη τῆς Κλίμακος, στερεῖται ἀπὸ τὸ δηλητήριο τῆς υποκρισίας. Καὶ τῆς καταλαλιάς· τοῦ μίσους, τῆς ἀντιλογίας καὶ τῆς ἀπειθαρχίας. Ἀντιθέτως εἶναι ἥπιος, εἶναι προσηνής, εἶναι ευκατάνυκτος, εἶναι εὐσπλαχνικός, εἶναι γαλήνιος, εἶναι χαρωπός, εἶναι ευκολοκυβέρνητος, εἶναι ἄλυπος, εἶναι ἀγρυπνος, εἶναι ἄοκνος. Καὶ ἐρωτῶ, ἀγαπητοί μου: Με τόσα στολίδια που κοσμεῖται ἡ ἀγία ταπείνωσις ἴσως ἀρχίσομε να τὴν ἀγαπούμε. Καὶ να ζηλεύομε να τὴν ἀποκτήσομε.

Ἀλλὰ πῶς ὅμως; Πρῶτα πρῶτα με τὴ μετάνοια· που εἶναι καρπὸς μίας βαθιάς αυτογνωσίας· που δέχεται κάθε ἀτιμία καὶ ὕβρη καὶ πειρασμό. Δεύτερον· με τὸ κατὰ Θεὸν πένθος· που εξορίζει τὸν θυμὸ. *«Τὸ μὴ πληῖσαι τὴν συνείδησιν τοῦ πλησίον τίκτει τὴν ταπείνωσιν»*, λέγει ὁ ἀββάς Ἡσαΐας. Τρίτον· με τὸ πνεῦμα τῆς μαθητείας· που ἔχει πρότυπο καὶ υπόδειγμα Αὐτὸν τὸν Κύριον.

Έτσι η μετάνοια πραγματικά σηκώνει τον άνθρωπο πνευματικά όρθιο, το πένθος κρούει τον ουρανό και η μίμησις του Χριστού, που είναι η ταπείνωση, ανοίγει και εισάγει εις αυτόν τον ουρανό. Αγαπητοί. Βασανιζόμαστε στη ζωή με τους άλλους ανθρώπους και με τον ίδιο τον εαυτό μας, ξέρετε γιατί; Γιατί δεν έχουμε ταπείνωση. Κάτι μας κρατά. Να την αγκαλιάσουμε· γιατί φοβόμαστε ότι θα βυθιστούμε στην ανυποληψία και στην ανυπαρξία... Η ανθρωπίνη ύπαρξις είναι χρυσάφι. Γιατί είναι εικόνα του ενανθρωπήσαντος Θεού Λόγου. Και όπου και αν πέσει αυτό το χρυσάφι, και στον Άδη ακόμη να πέσει, έχει την αξία του. Εξάλλου, στον Άδη βυθίστηκε ο Χριστός και ανέσυρε από 'κει τους δικαίους και τους ταπεινούς.

Και πολύ ωραία τελειώνει ο άγιος Ιωάννης της Κλίμακος, ό,τι έγραψε για την αγία ταπείνωση, με τούτα τα λόγια: *«Είδε κάποτε κάποιος στην καρδιά του την ομορφιά της ταπεινώσεως και θαμπώθηκε. Και την ρώτησε ποιο είναι το όνομα εκείνου που την γέννησε. Κι αυτή, με χαρούμενο και γαλήνιο χαμόγελο τού είπε: "Τώς θες να μάθεις το όνομα του γεννήτορά μου; Είναι ανώνυμος. Δεν θα σου το πω, έως ότου τον Θεόν αποκτήσεις"».*

ΠΡΟΣ ΔΟΞΑΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΤΡΙΑΔΙΚΟΥ ΘΕΟΥ

**και με απροσμέτρητη ευγνωμοσύνη στον πνευματικό μας καθοδηγητή
μακαριστό γέροντα Αθανάσιο Μυτιληναίο,**

απομαγνητοφώνηση και επιμέλεια της ομιλίας:

Ελένη Λιναρδάκη, φιλόλογος

ΠΗΓΗ:

https://www.arnion.gr/mp3/omilies/p_athanasios/xairetismoι/xairetismoι_024.mp3